

«Бекітемін»

Мектеп директоры

Кабдулинова А.А.

2025 жылғы «15» қыркүйек

**Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
"Қостанай қаласы білім бөлімінің №19 жалпы білім беретін мектебі"
КММ Академиялық адалдық туралы ереже**

(Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын ескере отырып: "Білім туралы" ҚР Заңы, орта білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары, қабылдаудың үлгілік қағидалары, педагог қызметкерлердің Әдеп кодексі, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу жөніндегі нормативтер және т. б.)

Мектепте білім алушылардың бойында адалдық, әділдік, жеке жауапкершілік және азаматтық ұстаным құндылықтарын қалыптастыруға бағытталған «Адал азамат» тәрбие бағдарламасы іске асырылуда. Бағдарлама аясында ұйымдастырылады:

- этика және академиялық адалдық мәселелері бойынша тақырыптық сынып сағаттары мен әңгімелер;
- жауапты мінез-құлық дағдыларын дамыту және академиялық адалдықты бұзудың алдын алу бойынша тренингтер;
- парасаттылық мәдениетін қалыптастыруға бағытталған жобалар;
- оқушылардың құқықтық мәдениетін дамытуға және зейінін арттыруға бағытталған мектеп акциялары мен челленджері;
- балалардың адамгершілік және этикалық көзқарастарын қалыптастыру мәселелері бойынша ата-аналармен өзара іс-қимыл жасау.

"Адал азамат" бағдарламасы мектептің тәрбие жұмысының негізгі элементтерінің бірі болып табылады және оқушыларда парасатты мінез-құлықтың тұрақты құндылықтарын қалыптастыра отырып, академиялық адалдық жүйесін нығайтуға ықпал етеді.

1. Жалпы ережелер

1. Осы Ереже сәйкес әзірленді:

- "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңымен;
- Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты (МЖМБС);
- Орта білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары;

ҚР педагог қызметкерлерінің Ар-намыс Кодексі туралы;

- Білім беру ұйымдарындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нормативтермен;

- ҚР жалпы білім беретін мектептеріне қабылдау ережесі.

2.Ереже студенттерге, педагог қызметкерлерге, әкімшілікке және білім беру процесінің барлық қатысушыларына арналған Академиялық адалдық нормаларын анықтайды.

3.Академиялық адалдық мыналарды қамтиды: оқу тапсырмаларын адал орындау, зияткерлік меншікті құрметтеу, деректердің дұрыстығы, ақпараттық технологияларды этикалық қолдану, бағалаудың объективтілігі, оқушыларды қабылдау мен қызметкерлерді жалдаудың ашықтығы.

4.Ереженің Мақсаты:

- сенім және жауапкершілік мәдениетін қалыптастыру;
- әділ бағалауды қамтамасыз ету;
- плагиатқа, деректерді бұрмалауға, сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне байланысты бұзушылықтардың алдын алу;
- білім беру сапасын арттыру.

1.1. Мектептегі білім деңгейлері

Мектеп ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес білім берудің үш деңгейін жүзеге асырады:

- бастауыш білім (1-4 сыныптар);
- негізгі орта білім (5-9 сыныптар);
- жалпы орта білім (10-11 (12) сыныптар).

Академиялық адалдық нормалары білім алушыларға жас ерекшеліктерін, дербестік дәрежесін және оқу бағдарламаларының талаптарын ескере отырып, білім берудің барлық деңгейлеріне қолданылады.

2. Негізгі ұғымдар

Плагиат-авторлықты көрсетпестен басқа біреудің жұмысының нәтижелерін беру.

Академиялық жосықсыздық-білім беру процесінің объективтілігін бұрмалайтын кез келген әрекет (бұрмалау, алдау, құжаттарды қолдан жасау және т.б.).

Плагиатқа қарсы-мәтіннің бірегейлігін тексеру және жұмыстың дербестігін растау жүйесі.

Ақпараттық ресурстар - электрондық күнделіктер, ДБ, платформалар, сандық оқулықтар, интернет-ресурстар.

Педагогтерді жұмысқа қабылдау бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау үшін әзірленген **электрондық платформа** – сайттар, педагог кадрларды аттестаттау рәсімдері.

I БЛОК. Оқушыларға қойылатын талаптар

3. Оқушылардың академиялық адалдығы

Оқушылар міндетті:

- жұмыстарды бағалаудың үлгілік ережелеріне сәйкес өз бетінше орындау;
- жиынтық бағалауды, қорытынды аттестаттауды өткізу кезінде бақылау кезінде мінез-құлық ережелерін сақтау;
- тек сенімді деректерді ұсыну (бақылау күнделіктері, зерттеу нәтижелері және т. б.);
- басқалардың еңбегін құрметтеу және басқа адамдардың материалдарын өз материалдары ретінде таратпау.

Тыйым салынады:

- емтихандарда алдау парақтарын, телефондарды, кеңестерді пайдалану;
- көшіру үшін өз жұмыстарын есептен шығару немесе беру;
- ата-аналардың қолдарын, анықтамаларын, есептерін қолдан жасау;
- электрондық журналды манипуляциялау.

4. Ақпараттық ресурстарды пайдалану

Оқушылар міндетті:

- электрондық платформаларды тек оқу мақсатында пайдаланыңыз;
- электрондық күнделіктердегі ақпаратты жоймаңыз, өзгертпеңіз немесе бұрмаламаңыз;
- интернет көздерімен және авторлық құқықтармен жұмыс істеу ережелерін сақтау.

5. Плагиатқа қарсы тексеру

- Барлық жазбаша, зерттеу және конкурстық жұмыстар плагиатқа қарсы жүйемен тексерілуге жатады.
- Түпнұсқалықтың рұқсат етілген деңгейін мектеп белгілейді (әдетте, кемінде 60-70%).
- Плагиат анықталған кезде жұмыс қайта қарауға қайтарылады.

6. Оқушылардың ғылыми-зерттеу жұмыстары

Оқушыларға тыйым салынады:

- деректерді жасау, жалған статистика;
- қатысуды көрсетпей, басқа адамдар (ересектер, ЖИ, тәрбиешілер) жазған материалдарды пайдалану;
- дайын жобаларды сатып алу.

Оқушылар міндетті:

- белгіленген стандарт бойынша сілтемелер мен библиографияны рәсімдеу;
- нақты ғылыми жетекшіні көрсетіңіз.

II БЛОК. Педагог қызметкерлерге қойылатын талаптар

7. Педагогтердің Академиялық адалдық принциптері

Мұғалімдер міндетті:

- педагог қызметкерлердің Ар-намыс кодексін сақтау;
- Үлгілік қағидаларға сәйкес бағалаудың объективтілігін қамтамасыз ету;
- барлық білім алушылар үшін бірыңғай бағалау критерийлерін қолдану;
- электрондық күнделікке деректерді уақтылы және дұрыс енгізу;
- кемсітушілікке немесе біржақтылыққа жол бермеңіз.

Тыйым салынады:

- "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс — қимыл туралы" Заңға сәйкес сыйлықтар, алғыстар, кез келген қызметтерге ақы төлеу талабы;
- бағалауды объективті себептерсіз өзгерту;
- оқушыларға тапсырмаларды орындау;
- басқа мұғалімдердің авторлық материалдарын дереккөзді көрсетпей пайдалану.

8. Акт және ақпараттық ресурстарды пайдалану

Мұғалімдер міндетті:

- оқушылардың дербес деректерін қорғауды қамтамасыз ету;
- электрондық журналды дұрыс жүргізу;
- оқу жетістіктерін бұрмалауға жол бермеу.

9. Педагогикалық материалдардың плагиатқа қарсы

Мұғалімдер міндетті:

- авторлық құқықты сақтай отырып, оқу материалдарын әзірлеу;
- басқа біреудің әдістемелік әзірлемелерін пайдалану кезінде дереккөздерді көрсету;
- оқушылардың жұмыстарының түпнұсқалығын тексеріңіз.

10. Педагогтердің ғылыми және әдістемелік жарияланымдары

Мұғалімдер болмауы керек:

- өз еңбегінің нәтижесі болып табылмайтын материалдарды жариялауға ұсыну;
- зерттеу нәтижелерін бұрмалау;
- дәйексөз индексін жасанды түрде асыра бағалау.

11. Оқушыларды мектепке қабылдау кезіндегі Академиялық адалдық

Мектеп сақтауға міндетті:

- ҚР БҒМ бекіткен қабылдау ережелері;
- барлық өтініш берушілер үшін тең шарттар;
- құжаттарды ұсынудың ашық рәсімдері;
- қабылдау кезіндегі объективтілік.

Тыйым салынады:

- ақшалай қаражат пен сыйлықтарды талап ету;
- мемлекет белгілеген ережелерден тыс қабылдау;
- конкурс немесе тестілеу нәтижелері туралы деректерді қолдан жасау.

12. Педагогтерді жалдау кезіндегі Академиялық адалдық

Әкімшілік міндетті:

- конкурстың ашық шарттарын сақтау;
- мемлекеттік деректер базасы арқылы дипломдар мен сертификаттардың түпнұсқалығын, соттылығының бар/жоқтығын тексеру;
- әділ іріктеу критерийлерін қамтамасыз ету.

Тыйым салынады:

- "Жеке байланыстар бойынша" қызметкерлерді қабылдау;
- лауазымға қойылатын талаптарды жасыру;
- сыбайлас жемқорлық әрекеттері.

13. Академиялық адалдықты бұзғаны үшін жауапкершілік

Оқушылар

- ескерту;
- жұмысты қайта тапсыру;
- ішкі ережелерге сәйкес бағалауды төмендету;
- олимпиадалар мен конкурстарға қатысудан шеттету;
- мектеп Жарғысына сәйкес әкімшіліктің шешімі.

Педагогтар

- ескерту;
- Еңбек кодексіне сәйкес тәртіптік шаралар;
- біліктілік бағалары мен рейтингтерін төмендету;
- еңбек шартын бұзу.

14. Бұзушылықтардың алдын алу

Мектеп қамтамасыз етеді:

- оқушылар мен ата-аналарды Академиялық адалдық принциптері туралы үнемі хабардар ету;
- оқыту семинарларын өткізу;
- Академиялық әдеп жөніндегі комиссияның жұмысы.

15. Тәрбие жұмысындағы Академиялық адалдық

Тәрбие жұмысында мектеп мыналарды қамтамасыз етеді:

- сынып сағаттары, кураторлық сағаттар, сыныптан тыс іс-шаралар арқылы адалдық, құрмет және жауапкершілік құндылықтарын қалыптастыру;
- есептен шығаруға, өтірік айтуға, авторлық құқықты бұзуға жол бермеу туралы әңгімелер жүргізу;
- медиа сауаттылықты, сыни ойлауды және цифрлық ресурстарды пайдалану мәдениетін дамыту;
- оқушылардың жеке жауапкершілігін дамытуға бағытталған жобаларды, конкурстарды, тренингтерді іске асыру;

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және құқықтық мәдениетті қалыптастыру бойынша тәрбие іс-шаралары;
- оқушылар мен ата-аналарға жағдай нормаларын түсіндіру бойынша сынып жетекшілерінің жұмысы;
- Академиялық адалдық қағидаттарын мектеп мерекелеріне, акцияларға, тақырыптық апталарға біріктіру;
- балалардың адал мінез-құлқын қалыптастыру мәселелерінде ата-аналармен ынтымақтастықты қамтамасыз ету.

16. Педагогтерді аттестаттау кезіндегі Академиялық адалдық

Аттестаттау комиссиясының мүшелері мектеп деңгейінде:

- ҚР БҒМ бекіткен аттестаттау ережелері;
- барлық өтініш берушілер үшін тең шарттар;
- *педагогтердің материалдарын "Ұстаз" электрондық платформасына уақтылы жүктеу;
- ұсынылатын құжаттардың түпнұсқалығын тексеру;
- педагогке біліктілік санатын беру/растау туралы шешім шығару кезіндегі объективтілік.
- Тыйым салынады:
- түпнұсқа емес құжаттарды қосу;
- жеке себептер бойынша біліктілік санатын беру/бермеу;
- сыбайлас жемқорлық әрекеттері.

17. Қорытынды ережелер

- Осы Ереже мектеп директоры бекіткеннен кейін күшіне енеді.
- Қайта қарау жыл сайын не заңнама өзгерген кезде жүзеге асырылады.
- Білім беру процесінің барлық қатысушылары Ережемен қол қою арқылы танысуға міндетті.